

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrta leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v škofjsk.
poslopju (Bischofhof.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sodne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Neverjetno pa vendar resnično.

Grof Leon Thun je česki plemenitaš, vodja pravne stranke, zagovornik sv. Cerkve, branitelj Avstrije in pravic českega kraljestva in naroda. Bil je pred l. 1860. minister in je še sedaj pri cesarju visoko čislán. Le na besedo cesarjevo je vstopil v gosposko zbornico. Ta imenitni mož je pretečeni teden sedanje ministre, vzete iz liberalne večine nemških ustavovercev, silno ostro napal. Očital jim je javno take reči, da jednakega očitanja ministri drugod nebi zamogli prenašati brez najtehtnejšega opravičevanja; na Francoskem ali Angleškem bi v takem slučaju ministri bržčas odstopili v 24 urah. Bila je v gosposki zbornici razprava o novi postavi za kuratorja, katera pojasnuje in določuje že l. 1874. od sedanjih ministrov nasvetovano, jednako postavo. Grof Leon Thun je hotel, da se obedve zavržete; sklicaval se je v svojem govoru na 3 čudne dogodke.

Prvi dogodek je ta: pred nekoliko leti so na Českem osnovali društvo za stavljenje železnice iz Duks-a v Bodenbach. Izdali so 100,000 delnic po 200 fl. in nje dobro prodali med ljudi ter dobili blizu 20 milijonov. Železnico so pa postavili — večjidel na dolg. Denarji so, ne vé se prav kako in kam, zginili, delničarjem se obresti niso redno več izplačevale. Dolžniki so hotli prodati železnico, na čije imetje so bili kot delničarji vknjiženi ali intabulirani na prvem mestu. V tej zadregi je pomagala kuratorska postava od l. 1874. Ministerstvo je postavilo za delničarje kuratorja; ta je potem brez prašanja, brez dovoljenja delničarjev te iz prvega mesta v zemljiščnih knjigah potisnil nazaj, najel denarjev in novi dolg na prvem mestu vknjižil. Da se je tukaj pravica delničarjev žalila, to je jasno kot beli den; brez kuratorske postave od l. 1874. bi kaj takega ne bilo mogoče. Drugi dogodek je še hujši. Grof Genois je od jada Rothschilda na Dunaju izposodil 3 milijone. Jut je potem dolg v imenu grofa Genois-a razdelil na delnice in jih med ljudi razprodal, kar je lahko bilo, čeravno jim ni obečal nobenih obresti. Na-

pravi je namreč veliko lotrijo; vsako leto je nekaj delnic izžrebanih in med te se izplača od 60—50,000 fl. dobitk. Letos bi imelo biti izžrebanje 1. febr. Toda grof Genois je rekel, da nima denarjev za letošnje dobitke in je z dovoljenjem ministrov izžrebanje ustavil in za posestnike loterijskih delnic dobil kuratorja, ki hoče dobitke znižati in izžrebanje na 13 let ustaviti, to pa zopet brez prašanja in brez dovoljenja delničarjev, ki so po celó drugačijšnjih pogodbah svoje denarje šteli za delnice. Tretji dogodek je pa najhujši. Na Dunaju je posojilna banka: Hypothekar-Credit und Vorschussbank, ki je baje veliko pomagala, da so ustavoverci na Českem in tako za vso Avstrijo zmagali. Od tiste dobe banka res hira, čeravno so ministri dovolili, da se smejo celó siro-tinski denarji iz depozitnih denarnic jemati in pri njej vlagati proti 5 % obrestim. Ali denarjev njej je čedalje manjkalo več. V zadregi dovolijo ministri kuratorja in ta je sirotam 5 % obresti znižal na 1 % tedaj gotovo na veliko škodo nedolžnih sirot.

Ko je grof Thun 3 dogodke razložil, se je obrnil do ministrov in rekel: kdo zamore tajiti, da se tukaj mnogim ljudem godi velika krivica? Noben človek! Dobro, zakaj pa se tedaj krivica hoče zakriti in opravičiti z novo postavo in sicer tako hudo, da se poškodovanim še pravica pritožbe zoper ravnanje vsiljenega jim kuratorja jemlje? Ugovarja se mi: zato, da se velikim podvzetjim varuje potrebni kredit! Ali jaz mislim, da postava tega ne bo dosegla, pač pa bo sleparijske železnice, banke in posojilnice na škodo delničarjev in upnikov branila pred eksekucijo. Taka sleparijstva ne zaslužijo, nimajo in ne bodo imela zaupa, če se tudi ta postava sklene, ki je postavam madež, prava goropadnost in bo še avstrijsko pravosodje spravila ob kredit ali zaupanje. Moja vest, moj avstrijski ponos se upira tej postavi! Konečno še hočem gospodom povedati, zakaj so ministri to postavo nasvetovali: „sedanji ministri so se zaradi svoje krive politike zapeli v začetku že med nepošteno denarstveno sile, iz katerih se izmotati

ne morejo in vsled tega delajo to, zaradi česar jih tukaj očitno tožim, da pravico v Avstriji upogibajo pod krivico in branijo sleparstvo proti poštenosti v političnih, gospodarstvenih in nravnih zadevah."

Tako je sedanje ministre javno tožil grof Leon Thun, toda večina gospodov je vendarle glasovala za novo kuratorsko postavo! Tudi pretečeni teden so državni poslanci dovolili $\frac{1}{2}$ milijona posojila brez obresti srenjam okoli Dunaja, da zamorejo stradajočim delavcem dati dela in zaslužka. Naš poslanec g. Herman je pri tej priložnosti govoril o uzrokih te nesreče zopet tako izvrstno, da priobčimo prihodnjic ves njegov govor!

Cerkvene zadeve.

Dunajski nadškof, ki je v gosposki zbornici brabro, zgovorno in srečno zagovarjal razne cerkvene zadeve, bo bržčas postal kardinal rimske cerkve; tudi svitli cesar so ga počastili z velikim zlatim križcem reda Leopoldovega.

Za cerkvo Sreca Jezusovega, ki se bo postavila v Gradcu, nabirajo potrebnih denarjev že več let; sedaj je nabranih že 67.440 fl. in tudi zemljišče, na katerem bo stala, je plačano.

Postne pridige v Mariboru se vršijo letos v 4 cerkvah; v stolni cerkvi pridiga kanonik č. g. Modrinjak, v cerkvi sv. Alojzija špiritual č. g. Ogradi, v cerkvi slovenske fare franciskancov č. o. Ludvik, pri sv. Magdaleni, dekan č. g. Tom. Rožane.

"Hrvatski učitelj, časopis za školu i dom", ki je začel na novo izhajati v Zagrebu, hoče mladino odgojati "na temelju razodete katoliške vere" in torej "se ozirati tudi na verski poduk". S pozornim ošesom bode spremljal šolski razvoj vsega hervaškega naroda tudi po Istri, Dalmaciji, po Turškem in Ogerskem. Vrednika sta mugg. Josip Gall in Stjepan Kučos. Izhaja po dvakrat na mesec na celi poli v osmérki in stane 1 gld. 50 kr. na pol leta. Prva številka ima nekaj prav vrlih spisov.

Stan cerkvenih dostojnikov. Po novem rimskem imeniku za 1877. je katoliška Cerkev 31. dec. 1876. imela 54 kardinalov, 11 patrijarhov obojnega obreda, 750 nadškofov in škofov latinskega obreda s stalnimi sedeži, 50 nadškofov in škofov jutrovega obreda, 280 nadškofov in škofov za "medneverske kraje" (in partibus infidelium), 28 patrijarhov, nadškofov in škofov, ki nimajo več naslova, 12 prelatov, "nullius dioeceseos": skup 1175 členov višega duhovstva. Pod Pijem IX. je povzdignjenih 24 škofij v nadškofije, 5 nadškofij je ustanovljenih na novo, kakor tudi 130 novih škofij, potem 3 apostolske delegacije, 33 apostolskih namestništev (vikarijator) in 15 apostolskih prefektur. — Iz tega je dosti očitno, da frajmauerji, lažiliberaleci in drugi trinogi le bob v steno mečejo, ko preganjajo Kristusovo Cerkev. Ta bob pa se

spreminja v debele skale, ki padajo s silovito težo na njih lastne glave.

Družba sv. Mohorja. (Konec). Čestita gospoda! Gospodje poverjeniki in družniki! Sovražnik hoče ljuliko vsejati tudi v družbo sv. Mohorja! Ravno tista stranka, ki je nam Slovencem na Kranjskem in Štajerskem, na Goriškem in Primorskem, pa tudi na Koroškem že toliko škode napravila, — ravno tista stranka, ki je nam Slovencem s svojo "narodno tiskarno" in "pisateljskim društvom" že toliko denarja izžmela, — ravno tista stranka, ki že več let od tega denarja nobenega računa ne daje — ravno ta stranka se je vrgla tudi na družbo sv. Mohorja, na to narodno napravo, ki edina še cveti, veselo dela in se ogromno razširja od leta do leta, da nas Nemci občudujejo in zavidajo, — v to našo slavno družbo hoče ta stranka ljuliko razdora in nezaupanja vsejati, jo razdréti, oslābiti, podreiti — če mogoče — zatreti. Ravno sedaj, ko je bratorščina sv. Mohorja po velikanskem številu svojih udov priklopela prej ko ne do vrhunca, ista stranka bujska zoper postavila in vodila, na kateri podlagi je družba osnovana, in dosedaj tako lepo napredovala, in z zvišanim natolcevanjem skuša pred vsem spodkopavati dosedanje zaupanje do odbornikov, katerim je skrb za družbo in njeni razvitek od zavetnika postavno izročena. Vam čestiti gosp. poverjeniki, ki ste odboru oči in roke, Vam, čestiti udje, ki ste odboru in njegovi delavnosti vsako leto skazovali najlepše zaupanje s tem, da Vas je od leta do leta obilniše število družbi pristopilo, Vam vsem, ki niste hudobnega srea, sedanjí družbin odbor z mirno vestjo pripušča razsodbo, ali in kako je vsako leto spolnoval svoje dolžnosti — nikadar pa zakotnim dopisunom, ki se s svojim imenom ne upajo na den. Postave in pravila, ki so od najvišje cerkvene oblasti potrjene in so se dosedaj tako dobrodelne skazale, so bile vedno odbornikom vodilo; kakor dosedaj bodo po njih se vestno ravnali tudi vprihodje!

Rodoljubi! podpirajte odbor tudi v prihodnje in zlobne nakane družbinih sovražnikov bodo ostale na cedilu! V slogi je moč — sloga jači — nesloga tlači!

"Sl. Prijatelj".

Gospodarske stvari.

Kako senožeti zboljšati z prav majhnimi stroški?

Vode napeljavati na travnike, ki niso močvirni, in njihovo rodovitnost s pomočjo vode povzdigniti, ni povsod mogoče. Zato je treba skrbeti po drugi poti za gnoj; vsaj umni gospodar vé, da vsaka travica potrebuje živeža, zemlja ga pa jej ne more neprenehoma toliko dajati, kolikor ga rastlina potrebuje. Gnoj je različne baže: Hlevski gnoj sploh ne ugaja gospodarjem, da bi z njim travnike gnojili, ker bil bi predrag. Gnojnica, s